

Kulturmiljøer i det åbne land

Herunder er beskrevet hvilke ændringer der er i afsnittet "kulturmiljøer i det åbne land"

Landsbyerne i Odense kommune

Der har oprindeligt været 54 landsbyer i Odense Kommune – de ældste af dem med rødder tilbage i jernalderbopladsen.

Købstaden Odenses kraftige vækst fra 1870 og frem til dag har opslugt flere landsbyer. I alt er 32 landsbyer blevet opslugt helt eller delvist af bymæssig bebyggelse, mens 22 stadig ligger i åbent land eller delvist åbent land.

De første landsbyer, der indgår i en bymæssig bebyggelse, er Hunderup, Hjallesø og Dalum.

Efter 2. verdenskrig blev pendling fra Odenses nærområder mulig, og landsbyer som Bellinge og Stenløse blev stærkt omdannet til bymæssig bebyggelse.

De landsbyer, der er helt opslugt af bymæssig bebyggelse, har i meget varieret grad bevaret strukturer, der peger tilbage på landsbytiden.

Der er udpeget 2 særligt bevaringsværdige landsbyer og 8 landsbyer med bevaringsværdige bygninger.

Vikingeborgen Nonnebakken

Beskyttelseszoner: I forbindelse med verdensarvsarbejdet med nominering af Vikingeborgen Nonnebakken til UNESCO's tentative liste er der fastlagt grænser for selve det nominerede område (orange streg) og for en omkransende såkaldt bufferzone (blå streg), der sikrer, at verdensarvsstedet indgår i en landskabelig og historisk sammenhæng.

En opsummerende beskrivelse af de udpegede zoner og deres betydning følger her.

Det nominerede område

Det nominerede område indbefatter selve borgen samt græsområdet nord herfor og ned mod åen. Monumentområdet er i dag fortidsmindefredet, og udpegningen som verdensarvssted vil derfor ikke betyde en ændring i stedets beskyttelse og de pålagte restriktioner. Allerede i dag betyder fredningen, at alle anlægsarbejder inden for arealet kræver dispensation fra Slots- og Kulturstyrelsen.

Bufferzonen

Bufferzonen svarer til udstrækningen af vikinge- og middelalderbyen samt et mindre område syd og sydvest for borgen. Området er valgt, da det særlige ved Nonnebakken i forhold de andre borge netop er relationen mellem borg og by. Ligeledes er det her, at Harald Blåtands ambitioner om at samle riget tydeligst manifesteres, og borgenes blivende effekt ses (byer og kirkelige institutioner er vigtige for at definere middelalderens stater).

Dette areal er af Slots- og Kulturstyrelsen allerede udpeget som såkaldt kulturarvsareal, hvilket betyder, at bygherre ved, at hvis man bygger der, er der stor risiko for at støde på vigtig arkæologi.

Kulturarvsarealet er indskrevet i kommuneplanen. Området syd og sydvest for borgen er medtaget for at få lidt luft om borgen også mod disse verdenshjørner. Her er vi altså uden for kulturarvsarealet, men området er væsentligt at inddrage, da der netop syd om borgen i vikingetiden var et ryddet område, hvorfra borgen kunne ses. Dermed fik borgen en tydeligt dominerende funktion.

Bufferzonens formål er at beskytte disse spor af vikinge- og middelalderbyen. Det betyder samtidig, at der for så vidt angår bufferzonens øvrige dele kan ske en fortsat løbende udvikling af byen, som det hidtil er sket.

Bufferzonens kulturhistorisk betydnende dele er allerede beskyttet af dansk lovgivning eller planbestemmelser. De arkæologiske spor under terræn er beskyttet af Museumsloven. De synlige spor af vikinge- og middelalderbyen udgøres af oprindelige vejstrøg, pladser, kirker og klostre. Vejstrøg og pladser dækkes af kommuneplanen, mens kirker og klostre også er beskyttet af Lov om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde samt Bygningsfredningsloven. Endelig er den landskabelige baggrund som Odense Å og de stejle skråninger ned mod denne beskyttet af den såkaldt åbesskyttelseslinie (jævnfør naturbeskyttelseslovens §16). Kulturarvsarealerne er desuden indskrevet i kommuneplanen. Området syd og sydvest for borgen ligger i den 100 m beskyttelseszone (jævnfør Naturbeskyttelseslovens §18), som omkranser alle fredede fortidsminder, og som administreres af kommunerne.[1] Andre dele af området mod sydvest ligger desuden inden for åbesskyttelseslinjen.